

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Tos/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122010020
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emil Dubňanský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8122010020.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Dubňanského a sudcov JUDr. Petra Farkaša a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., L.L.M., MBA na neverejnom zasadnutí konanom dňa 12. apríla 2022, v trestnej veci ods. Z. Y. pre obzvlášť závažný zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 3 Tr. zákona k § 14 Tr. zákona s poukazom na § 123 ods. 3 písm. i/, ods. 4 Tr. zákona, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/3/2022 zo dňa 22. februára 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku z a m i e t a sťažnosť odsúdeného Z. Y..

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/3/2022 zo dňa 22. februára 2022 bola podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona zamietnutá žiadosť odsúdeného Z. Y., nar. XX.XX.XXXX v P. o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 8 (osem) rokov, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 35Tk 1/2015 zo dňa 29.06.2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To 64/2015 zo dňa 23.09.2015, právoplatným 23.09.2015, ktorým bol uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona k § 14 Trestného zákona s poukazom na § 123 ods. 3 písm. i), ods. 4 Tr. zákona a pre výkon tohto trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona.

Proti tomuto uzneseniu ihneď na verejnom zasadnutí podal sťažnosť odsúdený, ktorú neskôr písomne odôvodnil. Prehrešky mu vytknuté okresným súdom nie sú závažné a je mu ľúto, že sa ich dopustil. Podotýka ale, že svoje previnenia napravil a polepšil sa, o čom vraví aj jeho hodnotenie, ako osoby. Polepšil si svoj prístup k povinnostiam a hlavným zásadám správania sa. Je pravdou, že bol v minulosti viackrát súdne trestaný, ale malo by sa hľadieť na to, čo je počas výkonu trestu a nie na minulosť a je mu ľúto, čoho sa vtedy dopustil. Je vo veku, kedy by chcel dožiť kľudný život pri rodine a nie páchať trestnú činnosť. Z ohľadom na splnenie formálnych podmienok, má za to, že ich spĺňa a má možnosť viesť riadny usporiadaný život. Rodina je s ním v neustálom kontakte a záleží im na ňom. Požiadal krajský súd o vyhovieť jeho žiadosti a o prepustenie z výkonu trestu na slobodu a dať mu možnosť preukázať súdu, že vie viesť riadny život.

Na základe podanej sťažnosti krajský súd preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil pritom, že sťažnosť odsúdeného nie je opodstatnená.

Prvostupňový súd v úvodnej časti svojho rozhodnutia podrobne rozoberá hodnotenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, podľa ktorého bol odsúdený 7-krát disciplinárne odmenený. Disciplinárne potrestaný nebol. Od 18.11.2015 do 24.11.2015 bol zaradený do ústavu na výkon trestu v Ilave, od 24.11.2015 bol v ústave na výkon trestu v Banskej Bystrici - Kráľova, v tomto ústave mu bola stanovená diferenciačná skupina „C“, v tomto ústave participoval pri plnení jednotlivých bodov programu zaobchádzania, tým si vytvoril podmienky na zmenu diferenciačnej skupiny, ktorá mu bola zmenená

31.5.2016. Následne bol umiestnený do skupiny s diferenciačnou skupinou „B“, kde jeho správanie a vystupovanie bolo spočiatku na požadovanej úrovni, no neskôr mu boli vytýkané malé nedostatky a to porušovanie časového rozvrhu dňa a prenášanie stravy do ubytovne nepovoleným spôsobom. V tomto ústave bol aj disciplinárne odmenený za výkon aktivít zameraných na rozvoj osobnosti odsúdeného v období od 25.1.2016 do 17.5.2016, pracovne zaradený bol v kuchyni pre odsúdených. V máji 2017 bol odmenený za plnenie pracovných povinností. Takisto aj v novembri 2017 bol odmenený za plnenie pracovných povinností. V roku 2019 bol v tomto ústave naposledy odmenený za plnenie pracovných povinností. V tomto ústave boli spočiatku jeho pracovné výkony na požadovanej úrovni avšak neskôr sa jeho prístup k plneniu pracovných povinností zhoršil, nebol pri nich dostatočne zodpovedný, následkom čoho bol z pracoviska vyradený. V súčasnosti je pracovne zaradený ako pomocník v kuchyni. Jeho hodnotenie v práci je kladné. V októbri 2020 mu riaditeľ ústavu schválil osobný príplatok vo výške 50% z príslušnej pracovnej tarify. Kontakt udržiava s blízkymi príslušníkmi, návštevy nevyužíva pre vzdialenosť od miesta bydliska po miesto výkonu trestu. Jeho resocializačná prognóza je menej priaznivá, riziko recidívy je stredné. Odsúdený čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a preto riaditeľ ÚVV a ÚVTOS odporúča jeho prepustenie z dohľadom.

Podľa z odpisu registra trestov má odsúdený vykázaných celkovo 11 záznamov za rôznorodú trestnú činnosť - trestné činy obmedzovania osobnej slobody, ublíženia na zdraví, zanedbanie povinnej výživy, krádeže, porušovanie osobnej slobody, nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami. Vo výkone trestu odňatia slobody je ôsmykrát.

Okresný súd mal za to, že odsúdený spĺňa formálnu podmienku na podmienené prepustenie, keďže lehota k podmienenému prepusteniu mu uplynula dňa 5.11.2020. Podľa názoru súdu prvého stupňa však materiálne podmienky na jeho prepustenie nie sú. Poukazuje na hodnotenia v ústave na výkon trestu odňatia slobody v Prešove, podľa ktorého je odsúdený hodnotený priaznivo, avšak potrebné je brať do úvahy celý výkon trestu. Z hodnotenia v ústave na výkon trestu v Banskej Bystrici - Kráľová boli odsúdenému vytýkané drobné nedostatky a to porušenie rozvrhu dňa a prenášanie stravy do ubytovne, pričom prístup jeho osoby k jeho pracovným povinnostiam sa zhoršil a z tejto práce bol vyradený, keďže nebol dostatočne zodpovedný v práci. V ďalšom prvostupňový súd poukazuje, že ods. Črep bol 11-krát súdne trestaný. Taktiež rozhodnutím Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 6.3.1995 vedeným pod sp. zn. 2T 4/95 bol odsúdený uznaný vinným pre § 221 ods. 1, ods. 3, § 238 ods. 1, ods. 3 a § 197 ods. 1 Tr. zákona, a bol mu uložený trest odňatia slobody na 1 rok so zaradením do II. NVS. Z tohoto trestu bol podmienené prepustený 22.9.1996 Okresným súdom Žilina s uložením skúšobnej doby na 2 roky, avšak 9.7.1998 mu bol nariadený zvyšok trestu. Vychádzajúc z uvedeného okresný súd dospel k záveru, že odsúdený má sklony k páchaniu trestnej činnosti, porušil skúšobnú dobu po tom, čo bol podmienené prepustený, preto potom podľa názoru súdu prvého stupňa nie je možné od neho očakávať vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť dodržanie podmienok jeho podmieneného prepustenia a že v budúcnosti povedie riadny život, čím nespĺňa materiálne podmienky na podmienené prepustenie z výkonu trestu a preto okresný súd jeho žiadosť zamietol.

V prieskumnom konaní sťažnostný súd zistil, že odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody uložený mu rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 35Tk 1/2015 zo dňa 29.6.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To 64/2015 zo dňa 23.9.2015, ktorým bol uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu znásilnenie v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zákona k § 199 ods. 1, ods. 3 Tr. zákona s poukazom na § 123 ods. 3 písm. i), ods. 4 Tr. zákona, za čo mu bol uložený nepodmienený trest odňatia slobody na 8 rokov.

Ods. Štefan Črep sa domáha podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, nakoľko sa domnieva, že spĺňa všetky podmienky na to, aby bolo jeho žiadosti vyhovené.

Ako už stabilne konštatuje krajský súd vo svojich rozhodnutiach, podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu, a preto by mala byť umožnená len odsúdeným, u ktorých je reálny predpoklad, že uložený trest splní svoj účel aj bez potreby jeho celého výkonu v ústave. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného a jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Z pojatia trestu ako účelovej sankcie vyplýva, že pokiaľ doposiaľ vykonanou časťou trestu bol dosiahnutý účel trestu sledovaný zákonom, je ďalší výkon trestu nepotrebný a taktiež neodôvodnený. Aj keď súd pri ukladaní trestu prihliada k možnostiam nápravy páchatela, nie je možné vždy presne predvídať, ako

sa u jednotlivých páchatel'ov prejaví jeho výchovný účinok. Z chovania odsúdeného a z jeho postoja k plneniu si povinnosti v dobe výkonu trestu môže byť zjavné také polepšenie, že ďalší výkon trestu nie je potrebný a môže byť prepustený na slobodu. Podmienečné prepustenie je významným prostriedkom dovŕšenia prevýchovy a resocializácie odsúdeného a neznamená teda ukončenie tohto procesu, ale pokračovanie prevýchovného a resocializačného procesu v iných podmienkach (na slobode).

Zmysel tohto inštitútu nie je v tom, že za dobré chovanie, prípadne za plnenie si svojich povinností vo výkone trestu bude odsúdený automaticky prepustený po odpykaní si zákonom stanovenej doby, bez zreteľa k účelu trestu. Nevyhnutným predpokladom pre podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je aj pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného.

Z hodnotenia odsúdeného z ÚVV a ÚVTOS Prešov sťažnostnému súdu okrem iného vyplýva, že resocializačná prognóza sa javí do budúca u odsúdeného ako menej priaznivá a riziko sociálneho zlyhania je stredné.

Krajský súd zastáva názor, že len samotné plnenie príkazov a nariadení vo výkone trestu odňatia slobody a dodržiavanie väzenského poriadku nie je samo o sebe, bez splnenia ďalších okolností, postačujúce na dosiahnutie materiálneho predpokladu uvedeného v § 67 ods. 1 Tr. zákona. Odsúdený sa takýmto správaním len adaptuje na podmienky výkonu trestu odňatia slobody a v prípade nedodržiavania stanoveného ústavného poriadku sa vystavuje hrozbe uloženia disciplinárneho potrestania.

Na naplnenie materiálneho predpokladu pre podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa vyžaduje predovšetkým aktívny prístup a postoj odsúdeného, z ktorého možno vyvodíť polepšenie sa a v budúcnosti očakávať, že si odsúdený z výkonu trestu vzal ponaučenie a bude dodržiavať zákonom stanovené normy správania sa a viesť riadny život. Podľa názoru sťažnostného súdu odsúdený svojím správaním vo výkone trestu odňatia slobody preukázal síce istý stupeň polepšenia, o čom svedčia aj uložené disciplinárne odmeny (7x) a osobný príplatok vo výške 50% z príslušnej pracovnej tarify, avšak zároveň od neho nemožno dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, vzhľadom na jeho predchádzajúce výkony trestov odňatia slobody. Neušlo totiž pozornosti sťažnostného súdu, že odsúdený je 8-krát vo výkone trestu odňatia slobody, pričom ako to vyplýva z registra trestov, odsúdený spravidla v krátkej dobe po výkone alebo podmienečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa opätovne dopúšťa ďalšej trestnej činnosti, v dôsledku čoho sa znova ocitá vo výkone trestu. Ak ani predtým mnohopočetne vykonané nepodmienečné tresty odňatia slobody neprímali odsúdeného začať žiť riadnym spôsobom života a znova sa nedopúšťať ďalšej trestnej činnosti, potom jeho vyjadrenie, že chce žiť kludný život pri rodine a nie páchať trestnú činnosť, hodnotí krajský súd ako nie celkom úprimné. Preto záver okresného súdu, že odsúdený po materiálnej stránke nespĺňa predpoklady na podmienečné prepustenie je správny.

Krajský súd ešte dodáva, že materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život je potrebné i v tomto prípade skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení, pričom podľa odpisu z registra trestov je zrejmé, že odsúdený má v ňom 11 záznamov a bol aj viackrát vo výkone trestu odňatia slobody, z čoho si nevzal ponaučenie a aj napriek ich výkonu neustále pokračoval v páchaní ďalšej a to aj závažnejšej trestnej činnosti.

Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR a všeobecných súdov, taktiež predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho minulej trestnej činnosti.

K sťažnostným námietkam odsúdeného krajský súd poukazuje na vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti, na poklade ktorých ani nadriadený súd nemal za to, že od odsúdeného možno dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmienečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, sťažnostný súd v tejto súvislosti tiež skúmal, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či u neho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci

čoho zvažil aj závažnosť a povahu obzvlášť závažného zločinu, ktorého sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti. V neprospech odsúdeného ale práve svedčí najmä predchádzajúce opakované páchanie rozsiahlej rôznorodej (majetkovej ale aj násilnej) trestnej činnosti.

Už Ústavný súd SR konštatoval, že zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienne prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, ku ktorým súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Pokiaľ všeobecný súd prihliadne na okolnosť, že nie je zabezpečená podmienka budúceho riadneho života sťažovateľa, je to výlučne iba vecou jeho uváženia, ak dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody neodstránil charakterové vlastnosti, ktoré sťažovateľa viedli k páchaniu závažnej trestnej činnosti. Ústavný súd v týchto prípadoch nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecného súdu za predpokladu, že ich možno pokladať za ústavne udržateľné a aprobovateľné.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré krajský súd nevyhovel sťažnosti odsúdeného a túto ako nedôvodnú postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c/Tr. poriadku zamietol.

Rozhodnutie bolo prijaté jednohlasne.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.